משרד הביטחון פיצה – מבלי להכיר במעשים

פלשתינאים שעונו ע"י צה"ל והשב"כ קיבלו 2.4 מיליון ש'

מאת צבי הראל

28 פלשתינאים שעונו על ידי השב"כ וצה"ל קיבלו באחרונה ממשרד הביטחון פיצויים כוללים בסך של 2.4 מיליון שקל, בעקבות הסכם פשרה – זאת לאחר משא ומתן ממושך. מדובר בתביעות שהוגשו בשנים 96'-97' נגד מדינת ישראל על ידי תושבי הגדה המערבית. המו"מ הממושך התנהל בין פרקליטי התובעים, עורכי הדין רן אסן ובשארה ג'באלי, לבין עו"ד יעל טננבוים, בכירה בפרקליטות המדינה. המדינה העבירה את הכספים מבלי להודות שהתובעים אכן עברו את העינויים.

כל התובעים טענו שעונו בשיטות מגוונות: טילטולים, קשירות בתנוחות מכאיבות, כיסוי ראשם בשק ומניעת שינה. שיטות עינויים אלה היו מקובלות בעבר – אך נאסרו במרוצת השנים על ידי בג"ץ. לדברי פרקליטיהם, חלק מהתובעים אף עברו הכאות קשות, מניעת מזון ומשקה, מניעת גישה לשירותים, איומים במעצר של בני משפחה ופגיעה בהם וכן כליאה בתא זעיר עם מזגן הפולט אוויר קר.

בין התובעים בנאן עודה, צעיר מקלקיליה בן 31, שנעצר לפני כמה שנים בחשד לזריקת אבנים. אמש סיפר עודה ל"הארץ", כי עקב המכות העזות שקיבל באשכיו בחדר החקירות נאלצו הרופאים לכרות את אשכיו, וכן נקבעו לו נכות אורר־לוגית של 20% ו-10% נכות פסיכיאטרית: תובע נוסף, חסין זיד מקלקיליה, שנעצר בגיל 17 וחצי בחשד לזריקת בקבוק תבערה, סיפר כי קשרו אותו באזיקים,

חסין זיד – התיזו עליו גז מדמיע, קשרו אותו לתקרה כשגופו תלוי באוויר והיכוהו באלות ובצינור מים

בנאן עודה – עקב המכות העזות שקיבל באשכיו בחדר החקירות, נאלצו הרופאים לכרות אותם

התיזו עליו גז מדמיע, קשרו אותו לתקרה כשגופו תלוי באוויר והיכוהו באלות ובצינור מים. בית המשפט הצבאי קבע שהוא אינו כשיר לעמוד לדין והוא שוחרר מיד לאשפוז פסיכיאטרי.

תובע אחר, אחמד מרעי משכם, סיפר בתביעתו כי חוקריו נקטו כלפיו בעינויים משפילים, כמו הצגת תמונות פורנוגרפיות והתייחסות לדמויות בתמונות כאילו הן בנותיו ונשותיו. כמו כן, טען מרעי כי החוקרים הביאו אליו עצור אחר והכריחו את אותו עצור לומר: "אני אדפוק אותך" ו"אני שכבתי עם אשתך". בהודמנות אחרת, סיפר, לאחר שהתמוטט ולא היה מסוגל לעמוד על רגליו, העמיד אותו החוקר על רגליו, פתח בכוח את פיו וירק לתוכו.

לקורבנות עינויים שלא נגרמה להם נכות שילמה המדינה בין 15 ל-38 אלף שקל; לתובעים שנגרמה להם נכות קבועה שילמה המדינה בין 50 אלף ל-435 אלף שקל – בהתאם לגובה הנכות. עו"ד אסן אמר אתמול, כי למרות שמדובר בפשרות מחוץ לכותלי בית המשפט הרי נוצר כאן תקדים חשוב: עצם תשלום הפיצויים, כאשר אלה משולמים בתביעות בעלות אופי קבוצתי. בנוסף, הוא אומר, כמחצית מהתובעים פוצו למרות שלא היו קיימות ראיות לעינויים חוץ מעדותם. כמו כן הוסיף, כי רובם המכריע של התובעים לא הוגדרו כ"פצצה מתקתקת" ושוחררו מיד בתום החקירה.

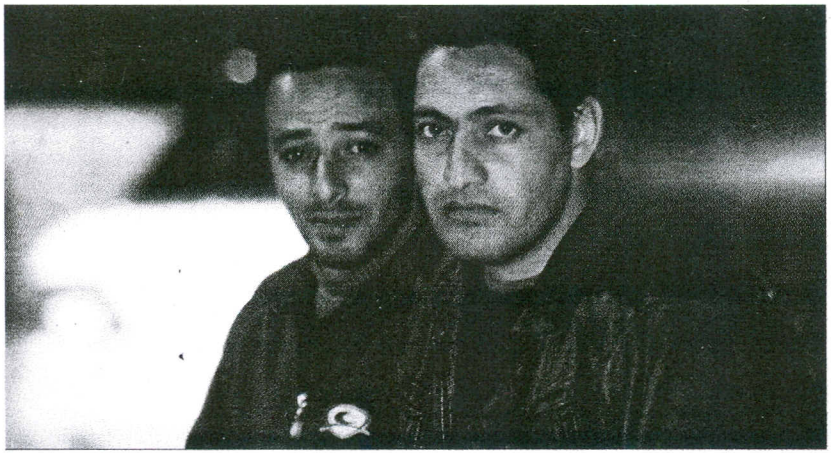

תצלום: ניר קיס

בנאן עודה (מימין) וחסין זיד, באזור קלקיליה אתמול. רוב התובעים לא הוגדרו כ"פצצה מתקתקת" ושוחררו מיד בתום החקירה

הפרשה

השיטות
עינויים ע"י טילטולים, מניעת שינה, מניעת מזון ואיומים על בני משפחה

התביעות
הוגשו בין השנים 96'-97' נגד ישראל ע"י תושבי הגדה. התנהל מו"מ ממושך מחוץ לביהמ"ש

הפיצויים
28 הפלשתינאים שעונו קיבלו סכום כולל של 2.4 מיליון שקל, שחולק בהתאם למידת הנכות

המדינה
העבירה את הכסף מבלי להודות שהתובעים אכן עברו את העינויים

התוקפים
כמחצית מהתובעים פוצו אף שלא היו ראיות לעינויים מלבד עדותם שלהם